

Balans van de Leefomgeving 2018

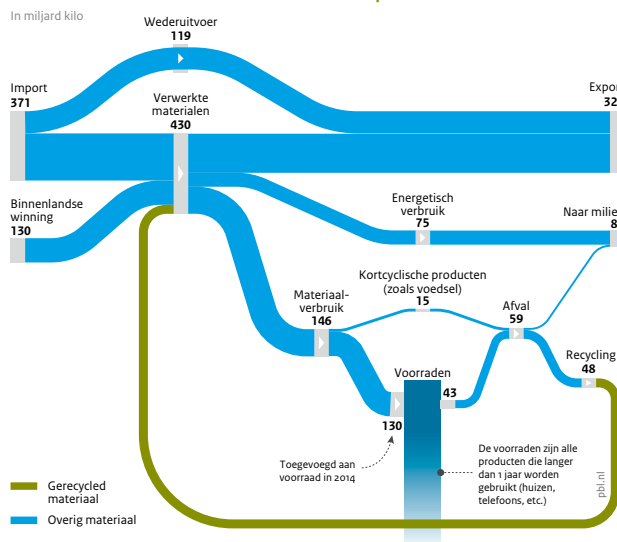
Circulaire economie

Het wereldwijde gebruik van grondstoffen is de afgelopen eeuw verachtvoudigd en blijft toenemen. Dit leidt tot een grotere milieudruk (zoals broeikasgasemissies en plasticsoep) en tot risico's voor de leveringszekerheid van cruciale grondstoffen, ook in Nederland. Om dit tegen te gaan heeft het kabinet zich ten doel gesteld om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben, met als tussendoel om in 2030 het gebruik van mineralen, metalen en fossiele grondstoffen te halveren. De eerste contouren van de transitie naar een circulaire economie zijn inmiddels geschetst, maar om de transitie te versnellen is nadere uitwerking en concretisering nodig van het circulaire-economiebeleid.

80 procent gerecycled materiaal, maar dat is slechts 8 procent van het totale grondstoffengebruik

In Nederland wordt ruim 80 procent van al het afval gerecycled. Dat is relatief veel, maar het aandeel gerecycled materiaal in het totale grondstoffengebruik is slechts 8 procent. Oftewel, Nederland gebruikt veel meer grondstoffen dan er door recycling beschikbaar komen. Die overige 92 procent zijn nieuwe, primaire grondstoffen die veelal worden geïmporteerd. Daarnaast bevinden veel grondstoffen zich als voorraad al in de economie in producten met een lange gebruiksduur, zoals gebouwen en auto's. Voor het bereiken van de doelstelling moet de komende jaren het primaire grondstoffengebruik flink omlaag, bijvoorbeeld door de levensduur van een product te verlengen door reparatie en hergebruik en hoogwaardige recycling. Een slimmer ontwerp van de producten is hierbij cruciaal.

Materiaalstromen Nederlandse economie 2014

Geen extra geld

Het kabinet heeft geen extra geld gereserveerd voor de transitie naar een circulaire economie. Dit maakt het realiseren van de ambities van het Rijksbrede programma Circulaire Economie en de doelstelling voor 2030 lastig. De uitdaging voor de komende jaren blijft om het voorgenomen beleid zodanig uit te werken dat het circulair maken van de economie in een stroomversnelling raakt.

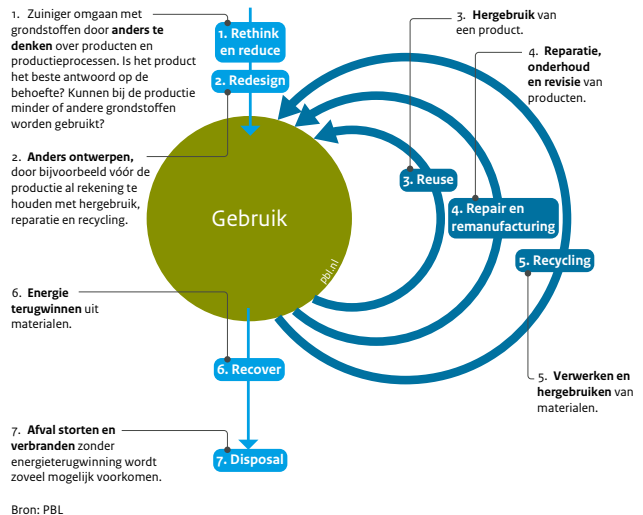
Beleid voor een circulaire economie kan meeliften met de klimaat- en energieagenda

De overlap tussen de energietransitie en de transitie naar een circulaire economie is substantieel. Onder andere recycling van grondstoffen, hergebruik van producten, en een aangepast ontwerp van producten en productieprocessen waardoor minder en andere grondstoffen worden gebruikt, kunnen een aanzienlijke CO₂-besparing opleveren in de productieketen. De voor de circulaire economie relevante sectoren zijn goed voor ongeveer 28 procent van de totale broeikasgasemissies in Nederland. Dankzij deze overlap kan het beleid voor circulaire economie meeliften met de klimaat- en energieagenda. Meeliften is echter ook een risico omdat het klimaatbeleid gericht is op CO₂-reductie, en minder oog heeft voor andere milieubelasting of voor de leveringszekerheid van grondstoffen.

Circulaire economie vergt meer dan afvalbeleid en recycling

Bevorderen van een circulaire economie vraagt niet alleen om afvalbeleid en recycling, maar ook om beleid op tal van andere terreinen, zoals fiscale vergroening, duurzame handel, milieusparende innovaties en onderwijs. Dit alles is geen zaak van één ministerie, maar vergt een kabinetsbrede aanpak waarin ieder ministerie een eigen rol en taak heeft.

Een circulaire economie is meer dan recycling

Nadere concretisering en uitwerking van beleid nodig voor volgende stap

Om de overgang naar een circulaire economie te stimuleren kan een brede set aan beleidsopties worden gebruikt. Deze opties moeten echter nader worden uitgewerkt in concreet beleid, zoals actief inkoop- en aanbestedingsbeleid door de diverse overheden, het beprijzen van milieuschade door bijvoorbeeld een inputheffing op grondstoffengebruik (naar rato van de veroorzaakte milieuschade), en het opzetten van een expertisecentrum voor mkb-bedrijven en overheden. Dit en ander concreet beleid helpt om circulaire initiatieven in de samenleving te ondersteunen.

Voor meer informatie zie de Balans van de Leefomgeving 2018, <http://themasites.pbl.nl/balansvandeleeftomgeving/>

Contactpersoon: Tristan van Rijn, tel. 06-27623678 of tristan.vanrijn@pbl.nl